

**ANTONI CASTELLS / Conferència al Foro de la Nueva Economía
Hotel Palace. Barcelona, 2 de juny del 2006**

[el text que segueix és una redacció feta a partir de les notes preses en el decurs d'aquesta conferència que no han estat revisades per l'autor]

- Catalunya ha viscut mesos de gran tensió política. L'Estatut és una qüestió de tal magnitud, de tal força, que ho ha absorbit tot. Han estat, segurament, uns mesos llargs, fatigants i de turbulències polítiques excessives. La polseguera que ha aixecat aquesta qüestió ha impedit que observéssim amb prou perspectiva d'altres temes importants. Se'n poden destacar dos:
  - a) Catalunya viu una bona situació econòmica. L'economia catalana va créixer el 2005 un 3,3%. El darrer trimestre del 2005 i el primer trimestre del 2006 el PIB català ha registrat un creixement del 3,4%. Aquest és el creixement més elevat dels darrers 22 trimestres. Catalunya creix el triple que la Unió Europea. S'ha tancat definitivament el diferencial de creixement amb Espanya que havíem mantingut els darrers anys. Ara bé, no ens podem conformar en créixer com la mitjana. Al contrari, hem de recuperar la nostre posició de lideratge, de motor de la nostra economia. Catalunya ha assolit, cinc anys abans, els objectius en matèria d'ocupació fixats per l'Agenda de Lisboa per al 2010.

Però no podem caure en l'autocomplaença. La bona situació que vivim no ens ha de fer estar de braços plegats. Al contrari, és quan travessem una bona situació que hem d'abordar les reformes necessàries per transformar el nostre model productiu. Tenim reptes pel davant. Reptes molt importants: millorar la competitivitat de la nostra economia, resoldre el dèficit d'infraestructures que hem acumulat, invertir en formació, incorporar la innovació i la recerca a la producció, etc.

- b) La polseguera que ha aixecat l'Estatut també ha situat en un segon pla l'acció de govern. Una acció de govern que ha estat intensa i eficaç i que podrà observar-se millor quan pugui analitzar-se amb una certa perspectiva. Algunes de les principals accions són: l'Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana, la llei de barris, una política activa d'infraestructures, l'impuls de la Fira de Barcelona...
- Catalunya té al davant reptes importants. I ens calen els instruments necessaris per abordar-los. Aquests instruments són dos. En primer lloc, més autogovern, és a dir més competències i més recursos. I, en segon lloc, una major implicació de l'Estat a Catalunya. El nou Estatut ens ofereix aquests dos tipus d'instruments.
- Una de les peces clau d'aquest nou Estatut és, sens dubte, la del finançament. El model que inclou el nou text ens ofereix quatre grans millores importants en aquesta matèria.
  - a) Més recursos. Tots els ingressos de la Generalitat de Catalunya procediran, per primera vegada, dels impostos que paguen els catalans. L'increment de recursos s'explica per l'augment dels percentatges de participació sobre els impostos estatals (IRPF: del 33% al 50%; IVA: del 35% al 50%; impostos especials: del 40% al 58%) i pels canvis que es proposen en els mecanismes de solidaritat.
  - b) La Generalitat tindrà un paper preeminent en l'administració dels impostos en què participa. Es crearà l'Agència Tributària de Catalunya, que recaptarà els tributs

propis i cedits totalment. A més, també es constituirà un consorci paritari entre l'AEAT i l'agència catalana per gestionar la resta d'impostos estatals, segons la seva naturalesa. Per exemple, l'IRPF.

- c) Reforma dels mecanismes d'anivellament. Es proclama un criteri explícit de solidaritat: totes les comunitats hauran de poder prestar nivells de serveis similars si realitzen també un esforç fiscal similar. A més, l'Estatut estableix que una part del major esforç fiscal que fan els ciutadans de Catalunya ha de repercutir en uns majors ingressos per a la Generalitat.
  - d) Un compromís d'inversió en infraestructures. La inversió estatal en infraestructures s'equipararà, durant els propers set anys, al pes del PIB català en relació a l'espanyol (18,8%). Aquesta disposició corregirà el dèficit acumulat.
- També hi ha altres millores: s'acaba amb la supeditació de l'actual text a la LOFCA, es garanteix que els ingressos de la generalitat no podran resultar discriminats respecte als d'altres comunitats autònomes, es reforça el paper de la Comissió Mixta...
  - Amb aquest sistema de finançament, Catalunya avança de forma decidida cap a un model de clara inspiració federal. El poder tributari està compartit entre dos nivells de govern i els mecanismes de solidaritat són potents, però no perjudiquen les comunitats que fan un major esforç. Es tracta d'un model basat en el reconeixement mutu del poder polític. Un reconeixement d'Espanya cap a Catalunya, però també de Catalunya cap a Espanya. El model federal és el punt intermedi entre els que prefereixen un model d'inspiració confederal (les relacions entre Catalunya i Espanya es conceben de manera similar a la que pot existir entre els estats de la Unió Europea: plena sobirania fiscal i pagament d'una quota a l'Estat) i el model d'inspiració unitària (el fons no es reconeix la Generalitat com un autèntic poder polític i només es concep una relació fiscal única de tots els ciutadans espanyols amb el govern central).
  - Catalunya proposa, també un model generalitzable. L'Estatut és, per definició, un pacte bilateral. Un pacte entre Catalunya i l'Estat. Però el model de finançament que inclou el text no és ni una imposició a la resta de comunitats autònomes ni tampoc un privilegi reservat només per a Catalunya. El model de finançament que proposa el títol sisè de l'Estatut podran aplicar-lo, si ho volen, la resta de comunitats autònomes. Catalunya ha jugat, de nou, un paper de precursor. Un paper de lideratge. Ha obert camí. I d'altres vindran al darrere. De fet, ja està passant.
  - El que els ciutadans votaran el proper 18 de juny és, també un Estatut fruit del consens, de la negociació. O algú es pensava que una negociació podia abordar-se imposant les tesis i els plantejaments d'una sola part? Però amb el Govern de José Luís Rodríguez Zapatero hi havia terreny comú per a l'acord i l'hem aprofitat. Si haguéssim de parlar en termes periodístics, aquest partit l'hem guanyat. En finançament, la proposta finalment acordada està molt més a prop del text del 30 de setembre que no pas dels plantejaments inicials del PSOE.
  - Jo sóc partidari d'un Sí pels continguts, d'un sí convençut perquè aquest és un bon Estatut. És un text que ens permetrà fer un pas endavant important, també en matèria de finançament. Jo no defenso un Sí resignat, un Sí conformista, un Sí de mal menor. Els que votin Sí el proper 18 de juny han de fer-ho pensant que aquest és un bon Estatut, no pas perquè no hi havia més remei.

- El No seria la victòria dels extrems. S'hi oposen aquells que voldrien més i s'hi oposen aquells que voldrien menys. Els que voldrien menys com a mínim són conseqüents, ja que prefereixen quedar-se amb l'Estatut del 1979. En canvi, els que propugnen el No perquè voldrien anar més enllà, els considero bastant inconseqüents. El 18 de juny no es vota entre l'Estatut del 2006 i el referèndum de Montenegro. El 18 de juny es vota entre l'Estatut del 2006 i l'Estatut del 1979. La victòria del No ens abocaria a una dinàmica de confrontació, ja que aquells que defensen aquesta opció representen projectes clarament contraposats.
- El Sí, en canvi, és la victòria del consens. És la victòria d'un projecte polític que compta amb el recolzament de les dues forces polítiques que són alternativa de govern i que representen la majoria de la ciutadania. El Sí és el projecte polític que ens ofereix un marc de convivència estable.
- Quina serà la situació després del 18 de juny? Alguns aspectes de l'Estatut s'hauran de concretar en una negociació posterior. I serà una negociació complexa, com la que haurà de concretar el disseny dels mecanismes d'anivellament. Caldrà doncs abordar aquesta negociació amb la màxima eficàcia per poder aprofitar totes les potencialitats del nou Estatut. Per tant, després del referèndum cal que es donin tres condicions:
  - a) Període d'estabilitat. L'Estatut ha d'obrir un llarg període d'estabilitat. Un nou marc de convivència entre les forces polítiques de Catalunya i de relacions entre Catalunya i Espanya.
  - b) Lleialtat amb allò que s'ha pactat. No podem reobrir allò que hem acordat just l'endemà d'haver-ho pactat. Això ho hem de fer per coherència i, en segon lloc, perquè només així tindrem l'autoritat necessària per demanar que l'altra part (és a dir el Govern central) compleixi allò que diu l'Estatut.
  - c) Complicitat de país. Només podrem abordar els grans reptes que tenim per davant si anem junts. Si existeix complicitat entre les diferents forces polítiques per abordar les grans qüestions de país i entre la societat civil i els polítics i els poders públics. Les institucions no poden fer-ho tot i, a vegades, cal que la societat civil es posi al capdavant de determinats projectes. En aquest sentit, vull apuntar dues reflexions finals:
- Aquest país és gran perquè ha estat la societat qui l'ha fet. Aquest país no és fruit del seu Estat, sinó d'una societat que ha volgut ser ella mateixa. I que justament per això ha demanat més autogovern.
- L'ús que farem del nostre autogovern sempre serà per construir una societat d'individus més lliures, mai el contrari. Aquest és, almenys, el compromís del projecte polític que jo represento. Se'ns ha criticat d'intervencionistes. I ho ha fet la dreta espanyola, que sempre ha fet ús de l'Estat per intervenir i per supeditar. ¿Com podríem demanar més autogovern per a Catalunya per després construir un país més supeditat i menys lliure? És al revés: més autogovern per a Catalunya vol dir fer ús d'aquest poder polític per fer una societat més confiada, més capaç per decidir per ella mateixa.
- Per tot això, aquest és un Estatut que ens permetrà ser un país més lliure, més fort i més convençut de les seves possibilitats.